

NÁRODNÍ INSTITUT PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ
krajské pracoviště Jihlava

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

Vzdělávací strategie ve školní praxi

STUDIUM KOORDINÁTOR ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Realizováno v období 25. 10. 2006 až 16. 4. 2008

Zpracovala:

Mgr. Helena Štajglová, zástupkyně ředitele, Základní škola Okříšky, okres Třebíč

Jihlava březen 2008

Tato práce s názvem Vzdělávací strategie ve školní praxi byla zpracována jako závěrečná práce v rámci absolvování studia k výkonu specializovaných činností Koordinátor školního vzdělávacího programu realizovaném v Národním institutu pro další vzdělávání, krajském pracovišti Jihlava v období od 25. 10. 2006 do 16. 4. 2008.

Závěrečná práce řeší jednu z důležitých oblastí školní praxe – vzdělávací strategie používané ve výchovně vzdělávacím procesu, které vedou k úspěšnému utváření klíčových kompetencí u žákyň a žáků v průběhu základního vzdělávání.

V úvodu práce je definován obsah termínu vzdělávací strategie, dále pak jednotlivé vzdělávací strategie nejčastěji zmiňované v odborné literatuře. Následuje výčet nejčastěji používaných strategií v naší základní škole. Práce obsahuje konkrétní příklady použití v jednotlivých vyučovacích předmětech či v projektech s mezipředmětovým přesahem a popis výstupního projektu pro závěrečný ročník základní školy – absolventské práce.

Dále je uvedeno u každého konkrétního příkladu vyhodnocení účinnosti ve spojení s dosaženými klíčovými kompetencemi. Konkrétní ukázka žákovských prací, fotodokumentace, ukázka z portfolia učitele a témata absolventských prací jsou součástí přílohy.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně, s využitím poznatků získaných návštěvou uvedeného studia, účastí ve stážích a studiem uvedené literatury.

Souhlasím s tím, aby moje práce Vzdělávací strategie ve školní praxi byla v Národním institutu pro další vzdělávání používána jako studijní materiál pro další zájemce.

V Třebíči dne 7. března 2008.

Mgr. Helena Štajglová, zástupkyně ředitele, Základní škola Okříšky, okres Třebíč

vlastnoruční podpis

Obsah:

Závěrečná práce	1
Vzdělávací strategie ve školní praxi	1
Studium koordinátor školního vzdělávacího programu.....	1
Jihlava březen 2008.....	1
Obsah:	3
1. Úvod – Východiska, terminologie	4
2.Vzdělávací strategie na úrovni naší školy.....	5
3.Naplňování vzdělávacích strategií.....	8
4.Konkrétní příklady z praxe naší školy.....	12
4.1.Pohádka pro všechny:	12
4.2. Fiktivní cestovní kancelář:	13
4.3 Absolventské práce žáků 9. ročníku:.....	15
5. Závěr:	17
6. Seznam použité literatury a informačních zdrojů:	19
7. Přílohy:	20
7.1. Motivační dopis k projektu Fiktivní cestovní kancelář příloha č.1	20
7.2. Ukázka prezentace žáků – Fiktivní cestovní kancelář příloha č.2	20
7.3. Témata pro absolventské práce příloha č.3	20
8. Protokoly o absolvovaných odborných stážích:	29

1. Úvod – Východiska, terminologie

Motto:

Slyším a zapomínám. Vidím a pamatuji si. Dělán a rozumím. (staré čínské přísloví)

Společenské a politické změny posledních dvaceti let velmi zásadně ovlivnily potřeby a obsah vzdělávání v celé Evropě, v diskusích především zazněly otázky týkající se obsahu vzdělání, objemu vědomostí, výstupních dovedností a samozřejmě postupů, jak dosáhnout cílů, které si stanovují jednotlivé země ve svých vzdělávacích standardech.

V České republice jsou výchozími body těchto odborných diskusí především Bílá kniha a v návaznosti školský zákon, rámcové vzdělávací programy a tvorba vlastních vzdělávacích programů uložené základním školám pro zabezpečení zákonem stanoveného povinného základního vzdělání.

Z uvedených materiálů pro školní praxi vyplynuly tři základní otázky, které postupně zaznívaly v pedagogických týmech jednotlivých škol při úvodních seminářích organizovaných v souvislosti s tvorbou vlastního školního vzdělávacího programu.

- Proč se má měnit vyučování? (potřeba změny)
- Co se budou žáci učit? (cíle vzdělání, klíčové kompetence)
- Jak budeme postupovat? (věcný obsah změny, vzdělávací strategie)

Vzdělávací strategie jsem zvolila jako téma své závěrečné práce, neboť při společných seminářích celého pedagogického sboru se ukázalo, že tento termín považují kolegové za jeden z klíčových, zásadních, jehož obsah je třeba správně pochopit, uvědomit si, že se nejedná o jakýsi módní termín, který k nám zavál díky překladům odborné literatury především anglosaských autorů.

Jak definovat obsah pojmu vzdělávací strategie?

- Řízení určité činnosti k dosažení základních cílů, obecný postup, umění koncepčně dosahovat stanovených cílů (lit. č. 1).
- Postupy uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků (RVP-ZV).
- Charakteristika organizačních forem výuky a metodických postupů, které budou přednostně používány nebo jsou pro vzdělávací program školy typické (RVP-GV).

Definice a teoretické vymezení pojmu je první krok, ve školní praxi však musí znamenat stanovení účinných prostředků, jimiž změníme pojetí vzdělávání a spojíme text školního vzdělávacího programu s konkrétními činnostmi učitelů, kteří jediní mohou změny uskutečnit.

Úloha učitele je nezastupitelná, jeho rozhodování při přípravě, plánování, organizaci a řízení vyučovacího procesu je zásadně ovlivněno:

- osobními postoji, názory, filosofií profese, potřebou celoživotního vzdělávání
- tématem vyučování
- vlastnostmi a potřebami žáků
- osvojenými technikami vyučování
- podmínkami ve kterých vzdělání probíhá

Podrobný rozbor výše uvedených vlivů na práci učitele sehrál zásadní roli při tvorbě ŠVP v naší škole, ze společných pracovních seminářů a týmových schůzek vzešel navržený přehled vzdělávacích strategií, které již učitelé používali a používají, a shodli se, že jsou vhodné k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí, jež budou sdíleny celým pracovním týmem. Společná práce s sebou přinesla i přirozenou výměnu zkušeností a otevřela prostor k větší mezipředmětové spolupráci, vzájemným hospitacím i k zájmu o zvyšování odborné úrovně formou dalšího vzdělávání učitelů.

2. Vzdělávací strategie na úrovni naší školy

V této kapitole uvádím vzdělávací strategie v souvislosti s klíčovými kompetencemi, jež mají utvářet a rozvíjet. Každá vzdělávací strategie zahrnuje samozřejmě i výchovný obsah, který je přirozenou součástí vzdělávacího procesu. Ve výčtu jsou všechny, na nichž se pedagogický tým dohodl, neboť další velmi důležitou podmínkou je nejen ochota sdílet navržený postup, ale mít jej profesionálně osvojený, zažitý a prověřený v praxi. Řada učitelů dohodnuté postupy používá dlouhodobě – např. učitelé prvního stupně, učitelé cizích jazyků, mateřského jazyka, informatiky, výchov. Ti také byli a jsou ochotni sdílet své zkušenosti a již vytvořené materiály s ostatními kolegy.

V rámci sestavování plánu zaměřeného na další vzdělávání učitelů si kolegové vybírali především semináře zaměřené na pracovní metody, postupy, které se dají vhodně použít při plánování strategií a v předmětových komisích či metodickém sdružení prvního stupně informovali ostatní kolegy. Vzhledem ke stanovenému objemu finančních prostředků na další vzdělávání učitelů nebylo možné zařadit všechny učitele do dlouhodobých časově i finančně náročných cyklů. (činnostní matematika, RWCT, mediální výchova, Začínáme spolu, MEJA).

Dále jsme přímo na pracovišti uskutečnili v průběhu školních roků 2004/05, 2005/06, 2006/07 společné semináře zaměřené na rozbor podmínek školy, klíčové kompetence, průřezová témata, výchovně vzdělávací strategie, hodnocení, evaluace a autoevaluace, tvorba učebního plánu, a osnov. Celkem takto proběhlo 12 celodenních seminářů pod vedením externích lektorů (3 – Krejčová, Tomek, Doubková, 9 – Štajglová – koordinátor ŠVP). Další práce probíhaly v rámci týmů tvořených členy předmětových komisí a metodického sdružení 1. stupně, a to podle jimi zvoleného časového harmonogramu.

Sestavený přehled je tvořen výběrem z našeho školního vzdělávacího programu, jeho současné podoby. Vzhledem k pravidelným kontrolám a revizím, které jsme zahájili v letošním školním roce, se jedná o původní verzi.

a) *Strategie směřující ke kompetenci k učení:*

- podpora samostatnosti a tvořivosti
- podpora přijatelných způsobů dosažení cíle
- plánování, organizace a vyhodnocování vlastní činnosti
- učivo je prostředkem k dosažení aktivní dovednosti
- rozlišení základního a rozšiřujícího učiva
- vyhledávání a práce s informacemi, využití různých informačních zdrojů
- učit se pracovat s chybou
- učit se trpělivosti, systematické práci
- pozitivní motivace

b) *Strategie směřující ke kompetenci k řešení problémů:*

- problém není hrozba, ale výzva
- problémové úlohy a situace, příklady praktických řešení
- samostatnost, tvořivost, logické myšlení
- podpora týmové práce, spolupráce při řešení problémů
- učíme používat metodu SWOT analýzy při řešení problému
- učíme používat metodu brainstorming

c) *Strategie směřující ke kompetenci komunikativní:*

- rozvoj komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, v cizím jazyce, v ITC a v sociálních vztazích
- kulturní úroveň komunikace mezi žáky i ve vztahu k dospělým
- podpora kritiky a sebekritiky

- prezentační a publikační dovednosti
- přátelská komunikace mezi žáky, umění naslouchat druhým
- vhodné používání nonverbální komunikace

d) Strategie směřující ke kompetenci sociální a personální:

- skupinové a kooperativní vyučování
- práce v týmech, rozdělení rolí v týmech,
- kritické hodnocení vlastní práce i dalších členů týmu
- integrace žáků se specifickými poruchami učení a zdravotním postižením
- odmítnutí projevů rasismu, xenofobie, nacionalismu, netolerance
- genderová korektnost
- zapojení žáků do formulování pravidel školního řádu, pravidel plnění pracovních úkolů, pravidel hodnocení

e) Strategie směřující ke kompetenci občanské:

- netolerovat sociálně patologické jevy
- aktivní podíl na přípravě a průběhu třídnických hodin
- využití komunitních kruhů k prezentaci vlastních názorů, nálad, pocitů
- metoda hraní rolí a simulace pro přiblížení reálných životních situací
- spolupráce s externími subjekty (Policie ČR, Záchraná služba, Hasičský záchranný sbor, Střed, BESIP)
- zapojení žáků do charitativní činnosti
- projekty zaměřené na lidové zvyky a tradice (vánoční, velikonoční dny, masopust, vynášení zimy, čarodějnice)
- pořádání sportovních soutěží, vystoupení pro veřejnost, spolupráce s mateřskou školou, vystoupení pro seniory, účast na oslavách a vzpomínkových akcích v obci

f) Strategie směřující ke kompetenci pracovní:

- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme
- důsledně vyžadujeme plnění předem stanovených pravidel, povinností a závazků
- různými formami (exkurze, besedy, dokumentární filmy, videa) seznamujeme žáky s různými profesemi, cíleně pomáháme ujasňovat představu o budoucím povolání, vhodné volbě dalšího studia
- zapojení žáků do školních projektů
- vedeme žáky ke zhodnocení vlastní práce, práce spolužáků, k návrhům na zlepšení
- netrestáme žáky prací

3. Naplňování vzdělávacích strategií

Formy, postupy a metody práce používané k naplnění stanovených vzdělávacích strategií, které slouží k naplnění klíčových kompetencí a jsou používány pedagogy ve školní praxi jako její přirozená součást.

Komunitní kruh

Pravidelně používáme na prvním stupni, učitelky zařazují denně, nejčastěji při zahájení vyučovacího dne, ke společné motivaci k práci, k vyjádření zážitků, pocitů, a očekávání. U starších žáků prvního stupně při výuce literatury, slohu, vlastivědy, při třídnických hodinách. Na druhém stupni je zařazován komunitní kruh do hodin s výchovným zaměřením, jazykového vyučování a rovněž do třídnických hodin. Žáci jsou postupně vedeni k osvojení dovednosti vyjádřit svůj názor, vyslechnout názor druhých, používat vhodné jazykové prostředky, koncentrovat pozornost, pěstovat sebekázeň, toleranci.

Skupinová práce – používáno na prvním i druhém stupni jako velmi vhodný způsob, který vede žáky postupně k dovednosti organizovat si práci, rozdělit si role, přijmout zodpovědnost za uložený úkol a jeho výsledek, podporuje rozvoj vzájemné komunikace, spolupráce, schopnost učit se od ostatních, tvůrčí a kreativní schopnosti.

Práce ve dvojicích – cíle sledované při používání tohoto postupu jsou obdobné jako u skupinové práce, vhodné při hraní rolí, práci s textem, vyhledávání informací v odborné literatuře, ve slovnících, při vzájemné kontrole a práci s chybou.

Myšlenková mapa – velmi vhodný postup používaný především se žáky druhého stupně v předmětech naukového charakteru (dějepis, zeměpis, anglický jazyk, výchova k občanství). Vede žáky k hledání jednotlivých složek probíraného tématu, učí třídit a porovnávat, hledá nadřazené a podřazené složky tématu, pojmenovává souvislosti a vztahy.

Brainstorming – aktivizace žáků před započítím nového tématu, učí je soustředění na téma ve stanovené době, odbourává zábrany při vyslovování nápadů, učí přijímat nápady ostatních bez předpojatosti a kritiky.

Diskuse, dialog – přirozená součást vzdělávacího procesu, učí komunikačním dovednostem při dodržování stanovených pravidel, žáci se postupně učí sami moderovat diskusi na zadané téma, kultivovaně vyslovovat své názory, námitky, hodnotit svoji práci i přijímat hodnocení od ostatních účastníků.

Dramatická výchova – zařazována jako součást jazykového vyučování, podporuje kreativitu a schopnost kultivovaného vyjadřování, využívá nonverbálních složek komunikace, učí žáky rozlišovat fiktivní a reálné situace, pomáhá procvičovat prakticky řešení některých problematických situací, do nichž se mohou dostat.

Referáty – individuální práce žáka na předem zadané téma, práce s odbornou literaturou, prameny a informačními zdroji. Žák přednese ústně či prezentuje pomocí power pointu, Posluchači mají možnost klást doplňující otázky, předem stanovená kritéria hodnocení. Žáci se učí zvládat úskalí veřejného vystoupení před skupinou posluchačů a zároveň obhájit přednášené téma, dodržet časový limit.

Žákovské projekty spojené s prezentací vlastní práce a hodnocením – viz konkrétní příklady z praxe.

Absolventské práce spojené s veřejnou prezentací a obhajobou před odbornou komisí – viz konkrétní příklady z praxe.

Práce s informačními zdroji – pravidla, slovníky, encyklopedie, odborná literatura, internet – zadané úkoly, slova, pojmy, definice, doplňující informace, v jazykových slovnících význam slova a gramatická hlediska žáci hledají nejdříve společně s učitelem, poté s dopomocí až přejdou k samostatné práci s informačními zdroji. Hodně záleží na osobní motivaci jednotlivce, někdy je účinné tuto metodu používat v kombinaci s prací ve dvojicích nebo malých skupinách.

Exkurze, vycházky – spojení teoretické části vyučování s praxí, ověření informací, rozšíření a prohloubení učiva, získávání doplňujících a exkluzivních informací od místních obyvatel, od odborníků, třídění získaných informací, příprava dokumentace o uspořádané akci, její publikování na www stránkách školy, dodržování pravidel slušného vystupování na veřejnosti, pravidel bezpečného chování.

Využití ITC, interaktivní tabule, dataprojektory, pořizování video a foto dokumentace – využití v jednotlivých vyučovacích předmětech k aktivizaci pozornosti, k zapojení žáka do výuky aktivním způsobem, umožňuje implementaci video a DVD nahrávek do vyučovací jednotky, použití při prezentacích žákovských projektů, umožňuje

školní dokumentaci jednotlivých školních a žákovských akcí použít pro výuku i pro popularizaci školní práce na veřejnosti.

Třífázový model učení – využití konkrétních znalostí (i neznalostí) žáka z praktického života o určitém tématu, vyvození známých informací, formulační dovednosti, pochopení významu tématu pro použití v praxi, stanovení postupů, jak najít další potřebné informace, vyhodnotit konkrétní přínos učení pro jednotlivého žáka.

Hraní rolí – schopnost empatie, vyhodnocení situace, přijetí určité situace, snaha vyřešit ji vlastním přirozeným způsobem nebo podle zadání, pochopit a umět formulovat své pocity po skončení úkolu.

Anketa a její vyhodnocení – důležitý nástroj pro žáka, učitele i školu jako instituci k získání zpětné vazby při posuzování určitého procesu, pracovního postupu či vzniklé situace či problému, žáci i dospělí účastníci anketního sběru informací si postupně uvědomují důležitost informací, které poskytují. Nutné je vždy zadanou anketu zodpovědně vyhodnotit a se získanými údaji seznámit především účastníky anketního šetření. Neméně důležité je na informace prokazatelně reagovat.

Různé formy diktátu (běhací, kreslený) – součást jazykového vyučování, především v oblasti cizí jazyk, slouží k lepšímu zapamatování si textu prostřednictvím pohybu, vizualizace, vhodné pro všechny typy inteligencí.

Různé formy práce s textovým materiálem (čtení s porozuměním, sestavení příběhu, gramatická hlediska v textu, přepsání do rolí, forma komiksu, apod.) – použití pro předměty v oblasti jazykové výchovy pro mateřský jazyk, pro výuku cizích jazyků a naukových předmětů, slouží především k pochopení obsahu čteného textu, rozvoji formulačních dovedností a kreativity. Vede žáky při čtení textu k soustředění se na obsah, na vyhledání klíčových informací, popřípadě gramatických a syntaktických hledisek jazykové výuky.

Žákovské portfolio – soubor žákovských prací, které postihují vývoj dovedností v jednotlivých předmětech. Žák si zakládá práce dle svého výběru, jedná se o pracovní listy, zdařilé výtvarné práce, referáty apod. Cílem je postihnout pozitivní vývoj alespoň v období jednoho roku. Vedení žákovského portfolio ve výuce anglického jazyka slouží k dlouhodobému sledování žákovských výstupů od zahájení výuky ve třetím ročníku, na druhém stupni si žák zakládá kromě vlastních prací i společně vytvořené přehledy gramatického učiva a vlastní materiály, které vznikly při výuce reálií. Každý rok přikládá hodnotící list, kde je uveden dosažený pokrok, problémy, které ho provázejí a představa o dalším rozvoji jazykových dovedností v jeho výuce.

Učitelské portfolio – soubor pracovních postupů a metod, které se osvědčily v praxi jednotlivých pedagogů, vždy doplněno vytvořenými pracovními materiály, pracovním hodnocením pedagoga a doporučeními pro další použití. Součástí individuálního portfolio jsou i certifikáty získané v rámci dalšího vzdělávání učitelů. V rámci jednotlivých předmětových komisí a metodického sdružení je tvořeno kolektivní pracovní portfolio, které je sdíleným zásobníkem příkladů osvědčených v praxi.

Třídnické hodiny – hodnocení, diskuse, formulování připomínek – pravidelná součást práce třídního učitele s třídním kolektivem, slouží k hodnocení práce třídy jako celku i k oceňování úspěchů jednotlivců, k řešení problémů výchovného charakteru. Umožňuje žákům aktivní podíl na chodu třídy i školy jako instituce, dává prostor k vyjádření názorů, postojů, umožňuje podílet se na tvorbě pravidel a norem.

Zasedání žákovského parlamentu – podněty adresované vedení školy – pravidelné setkávání zástupců 5. až 9. ročníků s vedením školy. Žáci přednášejí své žádosti a připomínky, vedení školy reaguje buď ihned, nebo po prověření skutkové podstaty. K návrhům na zlepšení materiálního vybavení školy či uspořádání

různých doplňujících akcí se vedení vyjádří nejpozději do týdne. Žáci se touto formou učí komunikovat a obhajovat svá stanoviska v širším kolektivu než je třída a své argumenty si promýšlejí a připravují tak, aby při jednání byli úspěšní.

Ve výše uvedeném přehledu zmiňuji strategie, které jsou používány pravidelně ve vyučovacích předmětech s ohledem na sledovaný cíl, efektivitu a vhodnost zařazení, pozitivní vyhodnocení ze strany učitelů, žáků a samozřejmě i z rozboru hospitační činnosti vedení školy. Považuji za zajímavé zmínit, že v posledních dvou školních rocích se staly často používaným postupem při předávání a sdílení pracovních zkušeností vzájemné hospitace mezi vyučujícími, které si domlouvají dle potřeby mezi sebou a vedení školy je informováno prostřednictvím zápisů z jednání předmětových komisí.

4. Konkrétní příklady z praxe naší školy

V této kapitole uvádím několik ukázek z praxe naší školy s podrobným popisem metod a postupů, které pak představují vzdělávací strategie používané k dosažení stanovených klíčových kompetencí.

4.1. Pohádka pro všechny

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Cizí jazyk

Předmět: Anglický jazyk – 7. ročník

Počet vyučovacích hodin: tři vyučovací jednotky

Anotace – práce s textem, domyšlení konce pohádky, představivost a kreativita, převedení dokončeného příběhu do dramatické podoby, návrh kostýmů a dekorací, prezentace mladším spolužákům, aktivizace slovní zásoby známě, doplnění nové slovní zásoby dle potřeby, použití času minulého, přítomného a budoucího.

Mezipředmětový přesah – literární výchova, výtvarná výchova, slohový výcvik, dramatická výchova.

Použité metody a postupy – skupinová práce, čtyřčlenné týmy.

Brainstorming – známá slovní zásoba k tématu pohádky – vyvození formou sítě na tabuli pro všechny žáky.

Tvorba skupin – dle rozhodnutí žáků.

E-U-R – učitel má připravené kartičky s klíčovými slovy, reprezentanti jednotlivých skupin přicházejí, přečtou si slovo a musí své skupině sdělit klíčové slovo formou obrázku, nesmí mluvit. Klíčová slova: drak, jeskyně, zámek princezna, stařenka, kouzelný prsten.

Imagince – členové skupiny se snaží uhodnout, o čem pohádka bude.

Běhací diktát – pro každou skupinu je ve třídě umístěn text pohádky, týmy vysílají své „běhce“, kteří si snaží zapamatovat část věty a nadiktovat „zapisovateli“.

Řešení problému – sestavení textu – týmový překlad, textu chybí zakončení – týmy navrhuje zakončení pohádky (mají možnost se rozhodnout dodržet pravidlo literárního útvaru, či zvolit řešení netradiční – např. parodie, horor, apod.).

Prezentace – jednotlivé týmy prezentují své návrhy zakončení příběhu, vzájemné hodnocení týmů, vyhlášení pořadí, žáci zdůvodňují svá hodnocení.

Hraní rolí – převedení textu do dramatické podoby.

Návrhy žáků – pomůcky a kostýmy či potřebné dekorace.

Dramatizace pohádky – předvedení jednotlivých verzí pohádek mladším spolužákům, stanovení potřebných technik, které umožní začátečnickům pochopit, o čem příběh bude (nonverbální gesta, obrázky, apod.).

Cíl – ověřit čtenářské dovednosti, schopnost aktivního použití slovní zásoby, přirozené používání slovníku k doplnění potřebné slovní zásoby, schopnost pracovat v týmu, přirozené zvolení rolí, umožnit žákům uplatnit celou škálu inteligence a pracovat podle svých přirozených možností.

Text nedokončené pohádky:

A fairy tale for you ...

Once upon a time there was an ugly princess.
She was very kind and good but sad because she wanted to be beautiful.
One day, as she was walking near the palace, she met an old woman.
"Why are you unhappy?" asked the old woman.
"Because I want to be beautiful," answered the princess.
"Your heart is beautiful, my dear, so I`ll help you," said the old woman.
"Go and see the dragon in the big dark cave," she said.
"He`s got a magic ring which can help you."

SO THE PRINCESS WENT TO SEE THE DRAGON AND

4. 2. Fiktivní cestovní kancelář

Charakteristika projektu – zpracování zajímavých míst vybraného státu Evropy se zaměřením na turistiku a poznávání místního způsobu života.

Propojení tématu s výukou – žáci potřebná data a další geografické informace vyhledávají samostatně v tisku, na internetu, v propagačních materiálech cestovních kancelářích, encyklopediích a dalších zdrojích.

Mezipředmětový přesah – zeměpis, český jazyk, informatika.

Cíle projektu – vyhledávání informací a jejich následné vyhodnocování a zpracování formou prezentace a výstupů určených pro osobní portfolio, což vede žáky k propojování získaných vědomostí, hledání možných řešení a vyjádření vlastního stanoviska. Využívání moderních vyučovacích technik a technologií, zvláště pak interaktivní tabule, napomáhá k upevnění a systematizaci vědomostí. Žáci jsou vedeni k jasnému, zřetelnému a srozumitelnému vyjadřování svých vědomostí, názorů a postojů.

Časové rozvržení projektu:

- pro žáky 8. ročníku
- propojení předmětu zeměpis, informatika, český jazyk
- příprava prezentace – cca 1 měsíc
- tvorba: v rámci předmětu zeměpis a český jazyk 3 – 4 hodiny + samostatně domácí příprava
- vlastní prezentace

Popis projektu:

- žáci pracují ve skupině max. 2 žáků (vítání jednotlivci)

- vytvoření prezentace pomocí programu MS PowerPoint
- zpracování 5 –6 denního poznávacího zájezdu v libovolné zemi Evropy
- náležitosti prezentace:
 - název cestovní kanceláře, kontaktní osoba
 - základní charakteristika vybraného státu, oblasti
 - kulturní zajímavosti, zvyky (popř. typická jídla)
 - program jednotlivých dnů (včetně odjezdu a příjezdu)
 - způsob dopravy
 - ubytování, stravování
 - vytvoření cenové nabídky s přihlédnutím na maximální využití finančního zvýhodnění
 - použité zdroje informací
 - prezentace – 6 stránek textu, max. 3 stránky příloh (obrázek, graf, tabulka)
 - doba prezentace 3 – 5 minut
 - prezentace po třídách + diváci

Hodnocení – vyhodnocení prezentací dvojic a jednotlivců provádí odborná komise složená z vyučujících participujících předmětů, zástupce vedení školy a diváků, kteří mají možnost klást doplňující otázky a poté přidělovat příslušný počet bodů do hodnotícího archu. Výsledky hodnocení jsou zveřejněny na informační tabuli školy a na www stránkách školy. Motivační dopis je uveden v příloze této práce.

Hodnocení z hlediska plnění stanovených cílů – žáci mají možnost výběru, předvedou svoji dovednost v práci s informačními zdroji, úroveň své informační gramotnosti při sestavování vlastní prezentace a úroveň komunikačních dovedností při vlastní prezentaci i při odpovídání na doplňující otázky, dovednost hájit svá stanoviska a zvolené pracovní postupy. Naučí se přijímat hodnocení členů odborné komise i spolužáků a zároveň se učí pronášet hodnotící stanoviska objektivně a kultivovaně.

4.3 Absolventské práce žáků 9. ročníku

Absolventská práce je jedním z konkrétních postupů, jak škola ověřuje některé dovednosti, schopnosti a znalosti žáka, který končí základní vzdělávání, jak jsou naplňovány klíčové kompetence. Ve školním roce 2007/2008 probíhá již třetí ročník. Témata absolventských prací stanovují jednotlivé předmětové komise, které rovněž nabízejí konzultanty ke vypsáním tématům. Témata jsou stanovena pro jednotlivce, dvojice či skupinu. Žáci mají možnost přijít s vlastním návrhem tématu a po dohodě s příslušným vyučujícím je téma zařazeno do oficiálního seznamu.

Pro vypracování prací, odevzdání a závěrečnou prezentaci spojenou s hodnocením stanovuje škola následující pravidla.

Žák by měl vypracováním prokázat tyto schopnosti a dovednosti:

- schopnost dlouhodobější samostatné práce
- schopnost vyhledávání a zpracování informací
- schopnost integrovat učivo více předmětů a nacházet souvislosti mezi jevy a poznatky
- schopnost napsat vlastní úvahu na dané téma
- schopnost grafického, výtvarného zpracování tématu
- schopnost vyjádření v cizím jazyku
- schopnost napsat text pomocí textového editoru v počítači

Požadavky na absolventskou práci:

Musí být mezioborová, tj. spojovat poznatky alespoň dvou předmětů. Musí obsahovat:

- úvod – proč jsem si práci vybral, co mne na tématu zaujalo, úvod do problematiky

- vlastní úvahu
- výtah alespoň ze dvou různých informačních zdrojů (literatura, internet, ústní svědectví)
- shrnutí problému, vlastní hodnocení
- každý zdroj informací musí být co nejpřesněji citován (uvedení odkazu na příslušný titul a stránku)
- důležitá je také grafická úprava práce (např. výtvarná, doplnění ilustracemi, fotografiemi, obrázky, apod.).

Hodnocení – práce bude posuzovat komise složená z učitelů příslušných předmětů.

Celkové posouzení bude provedeno na základě předložené práce a ústní obhajoby žáka. Práce vyhovující základním požadavkům budou hodnoceny čtyřmi stupni – vynikající, výborný, velmi dobrý, postačující. Nejlepší práce budou odměněny. Výsledné hodnocení práce bude zohledněno při hodnocení prospěchu v předmětech, jichž se dotýká zvolené téma práce.

Kritéria hodnocení:

- věcná správnost
- obsah vlastních myšlenek
- spojení více oborů
- využití více informačních zdrojů
- nápaditost a originalita zpracování
- grafická úprava
- splnění všech povinných součástí
- přesnost citací
- gramatická a stylistická úroveň

Časový harmonogram:

- listopad – žák si vybere téma a odevzdá přihlášku svému TU
- prosinec – stanovení vedoucích učitelů
- březen – odevzdání osnovy práce vedoucímu učiteli
- květen – odevzdání práce TU
- červen – obhajoby, termín stanoví vedoucí učitelé podle zaměření oborů slavnostní vyhlášení výsledků, ocenění porotou, vedením školy

Pedagogické zhodnocení strategie:

- žáci mají možnost prokázat své znalosti schopnosti a dovednosti v oblasti, která je jim nejbližší
- mají možnost si zvolit učitele – konzultanta – dle svého výběru
- mají možnost využít veškerého vybavení školy v oblasti ITC, odborné literatury
- při obhajobě osvědčit znalost zvoleného tématu, prokázat komunikační dovednosti
- mají možnost pozvat si k veřejné obhajobě členy rodiny či přátele jako publikum, prokázat dovednost vystupovat před veřejností

Ve školních rocích 2005/2006, 2006/2007 bylo celkem 117 absolventů, z tohoto počtu 32 prací bylo hodnoceno jako vynikajících, 12 výborných, 35 velmi dobrých, 20 postačujících pouze 9 žáků práci neodevzdalo a 9 žáků předložilo nedostatečný materiál, který byl označen porotou jako nevyhovující k obhajobě.

Seznam témat je součástí přílohy.

5. Závěr:

V předložené práci jsem se snažila postihnout dnes hojně používaný termín vzdělávací strategie z hlediska teoretického základu i z pohledu každodenní školní praxe. Každý termín, není-li naplněn splnitelným obsahem, zůstává jen slovem. Vzdělávací strategie jsou termínem poněkud novým, ale faktický obsah provází a provázel každého učitele během jeho pedagogického působení, jen terminologické označení se lišilo. Důležitým zjištěním právě učitelů z praxe ale je, že diskuse na toto téma není zbytečná, naopak vede k zamýšlení nad vlastní prací, nad účinností používaných metod a postupů a nad dosaženými cíli v dnešní době, s dnešními žáky, v dnešních společenských, ekonomických a kulturních podmínkách vzdělávacího procesu i každodenního života jednotlivce a jeho rodiny.

Mnoho kolegů při aplikaci inovovaných postupů či tvorbě jiných postupů ke zvládnutí učiva přiznává, že dříve se zaměřovali především na cíl, nyní věnují více pozornosti i jednotlivým krokům, jejichž pomocí mohou cíle dosáhnout a také se více věnují praktickému použití získaných dovedností, tedy sledují postupné utváření klíčových kompetencí žáka, které mu budou ku pomoci v celém jeho dalším životě, neboť absolvováním žádného z možných stupňů vzdělání naše potřeba vzdělávat se nekončí a každodenní životní realita nám přináší stále nové problémy a výzvy.

6. Seznam použité literatury a informačních zdrojů:

1. Všeobecná encyklopedie Diderot v osmi svazcích. Praha: Diderot, 1999, IBSN 80–902555-9–0.
2. ŠVP Základní škola Okříšky, okres Třebíč. Výchovně vzdělávací strategie školy, kapitola 2, str. 7–9.
3. Kolektiv autorů: Klíčové kompetence v základním vzdělávání. Praha: VÚP, 2007
4. KYRIACOU, Ch.: Klíčové dovednosti učitele. Praha: Portál, 1996. IBSN 80–7178-965–8.
5. PASCH, M., GARDNER, T. G., Spárka – Langerová, G., Starková, A.J., Moodyová, Ch. D.,: Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině. Praha: Portál, 1998. IBSN 80–7178-127–4.
6. PETTY, G.: Moderní vyučování. Praha: Portál, 1996. IBSN 80–7178-070–7.
7. BĚLECKÝ, Z.: Vzdělávací strategie. Dostupné na [http:// www.belecky.czechian.net](http://www.belecky.czechian.net)
8. KAGNEROVÁ, J., LISNEROVÁ, R., BĚLECKÝ, Z.: Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni školy. Metodický portál RVP ZV, dostupné na <http://www.rvp.cz/článek/490/1010>.
9. JÍLKOVÁ, J.: Vzdělávací aktivity a příklad aktivit ke klíčovým kompetencím občanským, sociálním a personálním. Metodický portál RVP ZV, dostupné na <http://www.rvp.cz/článek/77/626>.

7. Přílohy:

- 7. 1. *Motivační dopis k projektu Fiktivní cestovní kancelář*** příloha č. 1
- 7. 2. *Ukázka prezentace žáků – Fiktivní cestovní kancelář*** příloha č. 2
- 7. 3. *Témata pro absolventské práce*** příloha č. 3

Příloha č. 1

Kabinet zeměpisu
Komenského 87
Okříšky 675 21

30. 10. 2007, Okříšky

8. ročník
ZŠ Okříšky
Komenského 87
Okříšky 675 21

Věc: Zadání práce pro výběrové řízení

„ FIKTIVNÍ CESTOVNÍ KANCELÁŘ VYBRANÉHO STÁTU EVROPY“

Vážení,

projevili jste zájem o tvorbu reklamní kampaně „ FIKTIVNÍ CESTOVNÍ KANCELÁŘ VYBRANÉHO STÁTU EVROPY“. V tomto dopise Vám zasílám podmínky výběrového řízení.

- ☞ zájemci pracují ve skupině max. 2 (vítání jednotlivci)
- ☞ vytvoření prezentace pomocí programu MS PowerPoint
- ☞ zpracování 5 – 6 denního poznávacího zájezdu v libovolné zemi Evropy
- ☞ náležitosti prezentace:
 - !! název cestovní kanceláře, kontaktní osoba
 - !! základní charakteristika vybraného státu, oblasti
 - !! kulturní zajímavosti, zvyky (popř. typická jídla)
 - !! program jednotlivých dnů (včetně odjezdu a příjezdu)
 - !! způsob dopravy
 - !! ubytování, stravování
 - !! vytvoření cenové nabídky s přihlédnutím na maximální využití finančního zvýhodnění
 - !! použité zdroje informací
- ☞ prezentace – 6 stránek textu, max. 3 stránky příloh (obrázek, graf, tabulka)
- ☞ doba prezentace 3 – 5 minut

Uzávěrka přihlášek s návrhy je 11. prosince 2007. Prezentace bude probíhat po jednotlivých třídách za účasti diváků. Tvůrci zajímavých návrhů budou mít možnost obdržet plusové body v předmětu zeměpis. Tvůrci nejméně kvalitních návrhů získají body záporné.

Mnoho úspěchů při tvorbě Vašeho návrhu pro reklamní kampaň přeje za výběrovou komisi

R. Fialová

Mgr.

„ FIKTIVNÍ CESTOVNÍ KANCELÁŘ VYBRANÉHO STÁTU EVROPY“

Cestovní kancelář Atlas

Itálie 2007

WWW.cestovni/kancelar/atlas.cz

Itálie 2007

- 6 denní poznávací zájezd po Itálii a Sicílii
- 4 - 5 Hvězdičkové hotely
- V ceně vstupné, luxusní doprava
- Zájezd pojištěn
- 15letá tradice, certifikát kvality
- Cena: 42 725 Kč

WWW.cestovni/kancelar/atlas.cz

Program letů

- Odlet z ČR: Praha 20. 10. 2007
- Přílet: Milán 20. 10. 2007
- Odlet z Itálie: Palermo 26. 10. 2007
- Přílet: Praha 27. 10. 2007

WWW.cestovni/kancelar/atlas.cz

Program zájezdu

1. den - Milán
2. den - Benátky
3. den - Florencie
- 4.- 5. den - Řím
6. den - Palermo

WWW.cestovni/kancelar/atlas.cz

Příloha č. 3:

Navržená témata absolventských prací pro žáky 9. ročníku: Matematika, fyzika, informatika:

Témata pro jednotlivce:

1. Zpracování sportovních výkonů v Excelu
2. Finanční matematika v rodinném rozpočtu
3. Investování malých částek na finančním trhu
4. Zajímavé příklady v matematice
5. Hodnocení výsledků mimoškolních soutěží v Excelu
6. Populační vývoj v letech 1990 – 2006 (Porovnání obce Okříšky s ČR)
7. Populační vývoj v letech 1990 – 2000 (Porovnání obce Okříšky s ČR)
8. Riziková místa na komunikacích v obci Okříšky
9. Významné objevy v dějinách lidstva
10. Významní fyzikové
11. Významní matematici
12. Uč se cizím jazykům
13. Výlet sami sobě – počítačově zpracovaný dokument
14. Grafické zpracování školního časopisu
15. Webová stránka naší školy
16. Elektronická encyklopedie – zaměření na určitý obor
17. Prezentujeme naši školu
18. Jednoduché pomůcky do fyziky

Témata pro skupinu (trojice, dvojice):

1. Projekt dětská hřiště
2. Výroba modelu horkovzdušného balónu
3. Model školy

Cizí jazyky:

Témata pro jednotlivce:

1. Turistický průvodce po mé obci
2. Volba povolání

3. W. Shakespeare
4. K. May
5. Bratři Grimmové
6. Významný sportovec
7. Hudební skupina
8. Turistický průvodce Prahou

Občanská výchova, dějepis, český jazyk, zeměpis, rodinná výchova, hudební výchova, výtvarná výchova:

1. Ženy ve společnosti
2. Výroba tabulí k uměleckým slohům – koláž
3. Hasičské dobrovolné sbory (Heraltice, Okříšky, Přibyslavice, Nová Ves)
4. Poznávací zájezd
5. Biopotraviny – A – klasa
6. Vyšehradský hřbitov
7. Úspěšní absolventi naší školy
8. Uplatnění absolventů středních škol v našem regionu
9. Cestovní deník
10. Nejmilejší kniha mého dětství (obsah, ilustrace)
11. ZŠ – stravování
12. Historie školy
13. Projekt dětského hřiště (dokreslování do mapy nebo fotografie)
14. Mládež a televize
15. Evropská integrace
16. Izraelsko-palestinský konflikt
17. Rasismus
18. Odpady
19. Čerpání přírodních zdrojů (alternativní zdroje energie)
20. Přírodní katastrofy
21. Rodinný rozpočet
22. Obecní úřad
23. Státní moc
24. Železnice v Okříškách

25. Historie sportu v Okříškách
26. Sběrný dvůr
27. Průvodce Třebíčí (i v cizím jazyce)
28. Průvodce rodnou obcí (i v cizím jazyce)
29. Regionální osobnosti
30. Světové války v mé obci, památníky, pamětníci
31. Politické strany
32. Holocaust
33. Školní kronika
34. Velké osobnosti našich dějin
35. Oblíbená kniha
36. Vývoj písma
37. Slang, nářečí, argot, jazyk teenagerů, jazyk naší školy
38. Saláty
39. Kultura stolování
40. Fast food
41. Slova přejatá, anglismy, germanismy
42. Dějiny oděvní kultury, móda
43. Oral history – zpracování vzpomínek pamětníků
44. Významní hudební skladatelé – ukázky na CD
45. Návykové látky
46. Mapa alternativních zdrojů energie v kraji
47. Kulturní slohy – výroba informační tabule, koláž
48. Módní přehlídka – image teenagerů

Zeměpis, přírodopis, pracovní činnosti, chemie:

Témata pro jednotlivce:

1. Výroba dřevěné poličky dle vlastního návrhu s cenovou kalkulací
2. Výroba kovového předmětu s cenovou kalkulací
3. Zdroje energie na polích
4. Zdraví a výživa
5. Cenový vývoj energií od roku 1990

6. Čistota a zdraví
7. Naleziště nerostných surovin v kraji Vysočina
8. Člověk a automobil
9. Chráněné rostliny
10. Desková tektonika
11. Demografický vývoj v naší obci
12. Odpady
13. Léčivé rostliny, herbář
14. Zdroje znečišťování životního prostředí v obci
15. Vliv dopravy na zdraví
16. Vodní zdroje v okolí
17. Ekologická výchova na školách

Témata pro skupinu trojice, dvojice)

1. Výroba dřevěných modelů geometrických těles s cenovou kalkulací
2. Výroba drátěných programů
3. Kartotéka dřevin
4. Model školního areálu – pavilon učeben a tělocvičen
5. Návrh úpravy areálu školního pozemku, vybavení, rostliny, keře